СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XL. Ч. 49. | Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 1 березня 1932. | VOL. XL. | No. 49. | Jersey City, N. J., Tuesday, March 1, 1932. | THREE CENTS.

БЕЙКЕР ПІДНОСИТЬ НЕЗЛОМНУ ВОЛЮ ВАШИНҐТОНА

ЗАВДЯКИ ТІЙ ВОЛІ НЕ ПІШОВ ВІН НА УГОДУ, ЯК ЦЬОГО ДОМАГАЛИСЬ УГОДОВЦІ.

ДІТРОЙТ. — Нютон Д. Бейкер, один з найвизначніших демократів і можливий демократичний кандидат на президента, зазначив у своїй промові про значіння Вашинґтона, що Вашинґтон є унікатом між Американцями, як Матергорн між найвищими горами. В потребі, говорив Бейкер, завжди являються відповідні люди. І завдяки таким мужам як Линколн, Ґрент чи Лі, американський нарід став великим. Але Вашинґтон є особливою появою. Він не був бесідником, ні фільософом. Він навіть не виграв властиво ніодної битви, хоч Фридрих Великий переслав йому меча з написом „Найбільшому жовнірови". Він мав тільки зародок армії, горстку фармерів та незорґанізовані кольонії й з ними вів боротьбу проти Анґлії. Тільки його характер заважував. Його незломний дух запалював Гемилтонів і Ляфаєтів; його віра в побіду і завзяття та його незломна воля принесли вкінці побіду. І тим стояв Вашинґтон вище всіх, котрі жили в його часах, і стоїть вище всіх тих, що прийшли по нім.

АМЕРИКА—ЦЕ НАЙБІЛЬШЕ ЯВИЩЕ МОДЕРНИХ ЧАСІВ, КАЖЕ ГАВПТМАН.

НЮ ЙОРК. — „Лотос Клоб" витав Ґерґарда Гавптмана, одного з найбільших німецьких письменників. Гавптман, відповідаючи на привіти, заявив, що слово Америка означає в світі енерґію, самопевність і поступ. Американська історія означає віру, витревалість, відвагу, а попри те величезну силу волі. В порівнанню з американською історією, Одисея й Іліяда є плодами непослідовностей. Нема і історика, поета й письменника, й не буде, щоби були спроможні змалювати всю силу американського життя. Я сам, казав Гавптман, відчуваю, що неможливо відтворити розвій Америки, оте найбільше явище нових часів.

ТРЕБА ЛЯКАТИСЯ СОЦІЯЛЬНОЇ НЕСПРАВЕДЛИВОСТИ, А НЕ ВОРОГІВ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Ґери Емерсон Фосдик підчеркнув у своїй проповіди, що Америці нема потреба боятися ворогів з чужих країв, а тільки тих ворогів, що їх витворює соціяльна несправедливість та брак якогось розумного економічного пляну.

АМЕРИКАНСЬКА БІОҐРАФІЯ ПРО МОЦАРТА.

НЮ ЙОРК. — Американська авторка, Марсія Давенпорт, написала книжку про славного композитора Моцарта, котрий компонував, коли йому було 4 роки, а помер малощо не жебраком у 1791 р. в 35 році життя. Його опери „Фіґаро" і „Дон Джованні" можна почути і тепер на американських оперових сценах.

УЛАСКАВИЛИ ПРОВІДНИКА РЕКЕТІРІВ.

НЮ ЙОРК. — Леґіслятурна комісія доходить, чому це ґовернор Смит уласкавив у своїм часі Овнея Медена, відомого рекетіра і бутлеґера. Тепер виходить, що Меден був у спілці з визначними політичними діячами.

СИН ЛЕМОНТА ІДЕ ВЧИТИ БОЛЬШЕВИКІВ ПЛЕКАТИ ХУДОБУ.

ДЕНВЕР (Колорадо). — Совіти заоферували річну платню в сумі $50,000 Робертови П. Лемонтови, мол., синови секретаря торговлі, щоб навчив їх раціонального хову худоби. Лемонт має свій ренч у Колорадо.

ВИЗИСКУЮТЬ РОБІТНИКІВ У РОБІТНИЧИХ КЛІНІКАХ.

ОЛБАНІ. — Спеціяльна комісія з д-ром А. Лембертом на чолі, досліджуючи клініки асекураційних компаній, подає у своїм звіті, що компанії використовують робітників, котрі лічаться у клініках титулом приналежного їм відшкодування. Компанії, кажеться у звіті, більше дбають про видатки ніж про лічення хорих.

ХОЧУТЬ ВІДБИВАТИ ПАЛЬЦІ ШУКАЧАМ ЗАНЯТЬ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорська адвокатська палата заявилася проти законопроекту, який вимагає відбивання пальців у тих, котрі шукають роботи через аґенції.

БРИТІЙСЬКА ТАРИФА ДАСТЬСЯ В ЗНАКИ.

ВАШИНҐТОН. — В 1930 р. вивезли Злучені Держави до Великої Британії товарів на суму $700,-665,540, з чого не оплачувано цла на суму $324,450,-000. Тепер наложено 10% цло, яке відноситься до 46% ввожених до Великої Британії американських товарів.

РАТУЮТЬ ҐОРИЛЯ.

ВАШИНҐТОН. — У вашинґтонськім зоольоґічнім парку мали великий клопіт з 6-літньою малпою, ґорилем, якого підховали, а який захорував на запалення леґенів. Це перший раз удалося в неволі підховади ґориля і тому скликувано ріжних специялістів, щоб його придержати при життю. Німецький амбасадор переслав навіть фляшку вина, якого треба було до лічення.

АРЕШТУВАЛИ ЗА ВБИВСТВО В 1909 РОЦІ.

У Стокгольмі (Швеція) арештовано моряка Френда Ґріна. Поліція говорить, що він у 1909 році вбив у Ню Йорку Анну Кеслер.

КОЛЄКТИВІЗАЦІЯ ВИГУБИЛА В РОСІЇ КОНЕЙ.

Як зачалася колективізація, селяни, не хотячи віддавати худоби зі своїх рук, шукали способів винищити її. Тепер у Росії число коней тричі менше, ніж було перед колективізацією. Ґенерал Будьонний перелякався цього явища. Він кіннотчик і не може собі уявити війська без кінноти. В 1920 р. робила відомий наступ на Польщу саме кіннота під командою Будьонного. В північній Кавказчині скликав перед кількома тижнями Будьонний нараду конюхів. Він промовив до них горячою бесідою, звертаючися з просьбою зайнятися як найщиріще плеканням коней. Він вказував на непевні часи: сьогодні приятелі на сході можуть вже завтра стати нашими ворогами. Тоді то й треба буде, щоб коні попереходили з колхозів в червону армію. Конюхи повинні вважате себе за перших вояків у червоній армії.

ПОЧТОВИЙ ГОЛУБ У ВОЄННІЙ СЛУЖБІ.

У манджурських боях стрінулася мала японська стежа з більшим китайським відділом кінноти. Китайці відтяли Японцям дорогу й заходила небезпека, що Японці попадуть у китайський полон. Японці мали почтового голуба і вислали його з вісткою про їх небезпечне положення. Голуб полетів, але по дорозі мусів звести завзяту боротьбу з половиком, котрий його таки добре обскубав. Та всетаки голуб прилетів до японської команди, де прочитали вістку й вислали на поміч панцирний поїзд, котрий освободив цілий японський відділ. А бідний голуб таки загинув зараз по своїм прибуттю.

ПРОТИ СТАЛІНА.

В Росії ведеться люта аґітація проти її всемогучого диктатора, Сталіна. З одного боку поширюють проти нього ґектоґрафічні брошури й летучки противники комуністів. З другого боку ширяться серед большевицьких рядів у тайній друкарні друковані брошури з підписом Міронова з рядів самих большевиків. Ці мають більший вплив серед партії. Закидують йому, що він, сам малограмотний, бере на себе монополь пояснювати Карла Маркса.

ВИДАЛИ ПОЛЬСЬКИМ СУДАМ.

„Век Нови" в телеґрамі з Варшави сповіщає, що арештованих у Чехословаччині Українців під замітом участи в саботажах та в убивстві Голуфка Чехословаччина видала польським властям. Арештованих перевезли до Львова.

НА ЩО ИДУТЬ ГРОШІ В СРСР.

Ленінградська „Правда" повідомляє, що державне видавництво видає твори Маркса та Енґельса німецькою, французькою, анґлійською, шведською та норвезькою мовою. Для видрукування цих книжок приїхали до Ленінґраду 13 німецьких друкарів „спеців".

В РОЗКІШНІЙ ВІЛЛІ — ФАБРИКА ФАЛЬШИВИХ ГРОШЕЙ.

У Берліні правник д-р К. Салябан, що написав і видав наукові твори з ділянки права, та його жінка у своїй прегарній і богатій віллі від 1923 р. робили гроші — тільки двомарківки. Що ранку йшли на базар і тут, купуючи ярину й інші дрібниці, кожноразово платили новою двомарківкою. Поліція довго їх слідила. При ревізії в розкішній віллі знайшла поліція за шафою з книжками знаменито законспіровану фабрику фальшивих двохмарківок. Це арештування викликало в Берліні велику сензацію, бо Салябини належали до т. зв. берлінського товариства.

ЩО ОПОВІДАЮТЬ СОВІТСЬКІ ДЕЗЕРТИРИ.

Користаючи з обставини, що Дністер замерз, цими днями перейшли чотири совітські дезертири на румунський бік. Один з них є кіннотчик, один пограничник, а два піхотинці, що були приділені до сторожі укріплень, які побудували большевики здовж Дністра протягом останніх двох років. Іван Музалевський та Іля Лобан належали до 152 полку піхоти в Тираспολі. Вони заявили, що здезертирували з совітської армії, бо їх родичам забрали все майно. А дальше через невиносимий режім в армії, де користуються всіми вигодами лише ті, що вписані до комуністичної партії. Обидва дизертири дали військовим властям цікаві інформації про життя в совітській Росії. Буржуїв не принимають до армії. Відпусток не дають ніяких. Одинокий виїмок становить лише смерть родичів або підпал господарства вояка. Коли родичі приходять відвідати сина при війську, то можуть розмовляти з ним лише в присутности комісаря. Раз на місяць ведуть вояків до кіна. По дорозі не сміють вони з ніким говорити. У кіні висвітлюють фільму совітської пропаґанди. Совітські офіцири оповідають своїм воякам, що при румунськім війську дуже зле, нема що їсти, зла зброя. У совітській армії жиють добре лише комуністи. Комісарі поводяться з вояками дуже суворо. Здовж границі роблять вправи з отруйними ґазами. Про пятилітку говориться дуже похвально, одначе на Україні нема ніякої мануфактури. Залізниці курсують дуже правильно.

О. СТЕК УДОСТОЇВСЯ ХРЕСТА ВІДРОДЖЕННЯ ПОЛЬЩІ.

З польських часописів довідуємося, що „за заслуги на полі суспільної і самоврядової праці й за виїмково ревну та пильну працю в службі держави" між іншими старостами та посадниками міст одержав Хрест Відродження Польщі й крилошанин грек.-кат. станиславівської епископської капітули, о. Дмитро Стек. Не відомо нам, на жаль, якими то плодами прислужився о. Стек в „службі держави", одначе, як довідуємося, приняття Хреста Відродження Польщі викликало в станиславівській епископській капітулі негодування і внаслідок цих непорозумінь о. Стек мабуть переметься до іншої епархії.

ЗАМИКАЮТЬ СКЛЕПИ Й ВАРСТАТИ.

Купці та ремісники в Польщі замикають склепи і варстати, бо нема за що викупити патентів. Кріза на цілім фронті. Богато людей признавалося в секреті в часі свят, що цього року перший раз обходять свята „на сухо" — без горівки. Видно, що кріза має також свої добрі сторони.

ТРЕБА ДАТИ СТОЛИК, ЧИ НЕ ТРЕБА?

На святі „Просвіти", яке відбула читальня „Просвіти" у Віжомлі, пов. Яворів, дня 3-го січня 1932 р., зажадав комендант місцевого постерунку крім крісла також столика, бо сказав, що він прийшов як делеґат староства й тому належиться йому столик. Не було ради: виділові позичили столик і поставили його перед „делеґата" староства, а тепер питаються компетентних властей — треба давати столик, чи не треба? Чи столик має бути голий, чи ще що й на столику мусить бути?

БОРОТЬБА ЗА РІДНУ МОВУ.

Вже шестий рік духовенство чортківського повіту веде зі староством завзяту боротьбу за українську мову. Пішло з того, що чортківське староство зажадало, щоби гр.-кат. парохи виготовляли статистичні викази по польськи. Опираючися на постановах закона, духовенство однозгідно спротивилося цьому. Посипалися кари по 50 зол. за один статистичний виказ. Декого карали навіть пятнацятикратно. Опісля справа пішла на судову дорогу й опинилася перед Найвищим Судом, де духовенство справу виграло. Всетаки староство дальше карає гривною й справу цю звернуло на шлях примусового адміністраційного поступовання. Священики не здали позицій. Наслідком твердої постави духовенства вже кілька місяців староство приймає викази по українськи без ніякого спротиву.

СТАНИСЛАВІВСЬКИЙ ЙОРДАН.

В Станиславові не відбувся подвійний Йордан — український і урядовий, так як у Львові, але один для всіх. Службу Божу відправив в катедральній церкві епископ Хомишин в асисті капітули. Після Служби Божої на площі біля церкви еп. Хомишин в асисті епископа-помічника Лятишевського посвятив воду та поблагословив військо і вірних. В святі взяли участь репрезентанти цивільної влади зі станиславівським воєводою Ягодзінським на чолі та представники військової влади.

ДОВГА РЕВІЗІЯ В МАҐІСТРАТІ.

Вже другий місяць минає, як в рівенському маґістраті йде воєвідська ревізія.

ПОЖЕЖА В КАЛУШІ.

В Калуші, в дільниці Підвалля, вибухла пожежа. Згоріло 7 будинків, а також дах одного з дальше положених домів. Шкоду, яку пожежа заподіяла 8 власникам, обчисляють на 70 тисяч зол. Догадуються, що пожежа вибухла наслідком лихої будови димаря в домі С. Віркліка, опісля вогонь перекинувся на сусідні будинки.

БОЛЬШЕВИКИ ЗНОВУ РОЗСТРІЛЯЛИ НА ДНІСТРІ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН

ЧЕКІСТИ ВБИЛИ 200 СЕЛЯН, СЕЛЯНОК ТА ЇХ ДІТЕЙ, ЩО ТІКАЛИ ДО РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Від румунської сторожі на Дністрі одержано відомости, що останніми днями большевицька погранична сторожа з чекістів розстріляла на леді Дністра 200 мужчин, жінок та дітей, селян, котрі старалися перебратись до Бесарабії. Чекісти побачили їх на середині ріки й почали стріляти. Нікому з утікачів не пощастило вратуватися. На леді Дністра лишилися трупи, які добре видно з румунського берега.

В румунському парляменті посли поставили запит до уряду в справі розстрілу двацятьох селян з ґрупи 42, що хотіли давніше перебратися на бесарабський беріг, ратуючись від большевицьких переслідувань та грабіжів. Посли домагалися від уряду заходів, щоби большевики припинили розстріл утікачів на румунськім кордоні. Міністер справ внутрішніх заявив, що Румунія не має ніякої можливости змусити Росію припинити розстріли на свому кордоні. Посли закликали до протестів проти большевицьких розстрілів людей, котрі хочуть вратуватися від голодової смерти й тікають з большевії.

БОЛЬШЕВИКИ ВИКОНУЮТЬ ВИМОГИ ЯПОНІЇ.

МОСКВА (СССР). — Заступник комісаря справ заграничних, Карахан, повідомив японського посла Гіроту, що радянський уряд дозволяє перевіз Східно-Китайською залізницею певної обмеженої скількости японських військ. Японці запевняють, що вони будуть перевозити на півночі Манджурії в напрямі до російського кордону невеликі відділи військ, які їм потрібні для охорони своїх підданих, котрі загрожені китайськими бандитами.

Японський посол запевнив Карахана, що японська активність у північній Манджурії не буде шкодити російським інтересам. Карахан у свою чергу просив пояснень, чому Японія збирає великі війська в Кореї на російському кордоні. Гірота заявив, що він запитає пояснень у свого уряду.

ГОВОРЯТЬ ПРО МИР І БЮТЬСЯ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — На анґлійському панцирнику відбулася зустріч представників Японії та Китаю в справі замирення. Японці зробили предложення припинити бої в Шанґгаю і в тій цїли обидві сторони мають відвести свої війська з позицій так, щоб гарматні стріли з одної сторони не досягали другої. Після тимчасового замирення має наступити конференція в справі дальших порозумінь.

Не зважаючи на переговори про перемиря, бої під Шанґгаєм тривають далі з перемінним успіхом для обох сторін. Японські операції дуже утруднені болотами та браком комунікації.

ФІНСЬКІ ФАШИСТИ МОБІЛІЗУЮТЬСЯ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС (Фінляндія). — Лідери фашистів перевели мобілізацію своїх боєвих відділів. Чотири тисячі узброєнних як у воєнний час фашистів зібрано 40 миль від столиці і вони готові кождої хвилини почати наступ на столицю. На чолі фашистів тепер стоїть ґенерал Валенюс, бувший начальник ґенерального штабу фінської армії.

Фашистівські лідери домагаються негайного усунення міністра внутрішніх справ барона Борна, та ґубернатора ніляндської провінції. В противному разі фашисти грозять захопленням влади в свої руки. Уряд наказав тримати війська столиці в поготівлі, щоби відбити наступ фашистів.

ЖІНКА ҐАНДІЯ НА ВОЛІ.

ЛОНДОН (Анґлія). — З Бомбею одержано відомости, що з вязниці звільнено жінку Ґандія, яка відбула призначену їй кару 6 тижнів за підюджування натовпу до забурення.

КАТАСТРОФА В БОЛГАРСЬКОМУ КІНІ.

СОФІЯ (Болгарія). — В місті Рущук підчас висвітлення картини загорілася фільма. Оператором був шкільний хлопець, який замісць гашення пожежі кинув усе й утік з театру. Коли вогонь перекинувся на ґалерію, в театрі піднялася страшна паніка.

Огонь попалив тяжко 15 осіб, а також кілька десятків покалічено підчас того, як перелякані глядачі тільки з театру. Серед поранених найбільше дітей. Багато з них знаходиться в тяжкому стані.

РОЗІГНАЛИ МОНАРХІСТІВ.

МАДРИД (Еспанія). — Після богослужения в церкві молодь почала монархічну демонстрацію з криками: „Хай жиє король!" Відділ поліції розігнав демонстрантів водою, вживаючи до того пожежної кишки.

Демонстрація ця відбулася з нагоди опублікування бувшим королем Альфонсом XIII. манифесту про те, що він не зрікався престола й готовий вернутися кождої хвилини до Еспанії, щоб „уратувати її від анархії". Манифест цей монархісти з трудом розповсюднили в Еспанії, бо Альфонс тепер жиє у Франції.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СУДИ Й РОБІТНИЧІ ОРҐАНІЗАЦІЇ

З усіх проєктів нових законів, що не відносяться до теперішньої депресії, а все таки є важні для робітництва, є без сумніву проєкт сенатора Нориса про судову заборону. („інджонкшен").

Цей проєкт відноситься до вживання сили суду в суперечках між підприємцями й робітниками. Виступає він проти кількох практик. Головна частина проєкту звертається проти так званих „контрактів жовтої собаки" („єлов доґ контрект"). Як відомо, так називають умови між робітниками й підприємцями, коли то робітники зобовязуються супроти підприємців не приступати до робітничих юній. Проти таких контрактів виступає вся свідома частина американської громадянської опінії. Проти неї заявлялися вже навіть великі політичні партії. Одначе, коли прийшло до дебати над цею справою в конґресі, то всетаки знайшлися сенатори, які боронили цих контрактів, немовби частини американської конституції, бо, мовляв, Найвищий Суд Злучених Держав уже трома наворотами піддержав своїми ореченнями ці контракти як згідні з американською конституцією.

Інша частина проєкту звертається проти видавання судових заборон на основі самих тільки „афідевітів" (заприсяжених заяв). Ця практика має бути знесена й на будуче суддя не має права видати заборони або приказу без відповідного переслухання сторін.

До цеї пори суддя, що видавав „інджонкшен", був теж сторожем її виконання, і йому навіть прислугувала повна свобода карати довільно людину, яка не послухала його приказу. Проти цього широкого розуміння судової власти виступає проєкт Нориса: на будуче самий суддя вже не матиме права карати за нарушення виданого ним приказу чи заказу.

Поза тими практиками ховається загальнне становище суду до спорів між підприємцями й робітниками. Практика судів досі зводилася до того, що суд ставав усе по стороні підприємця. Законопроєкт Нориса виходить зі становища, що для економічного життя краю потрібні робітничі юнії та збірна умова робітників з підприємцями, і закон та суди мають їх захоронити. Ухвалення проєкту поклало би край широкому зловживанню судів на користь підприємців. Побачимо, чи робітничі юнії мають досить політичного впливу, щоб добитися корисного для робітників закона.

ЩО ГОВОРЯТЬ ЧУЖИНЦІ ПРО БОЛЬШЕВИЦЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ТА ПРО ПОЛІТИКУ.

(Від нашого кореспондента в Чехословаччині).

—o—

Поміж тими чужинцями, які тепер тисячами їздять в Росію та на Совітську Україну, небагато є таких, що знають життя й відносини під большевиками. Майже всі такі мандрівники не знають насамперед найголовнішого: мов народів Совітського Союзу, і зокрема **російської мови**, як найбільше поширеної на сході Европи. Але навіть знання мов за теперішнього режиму в СССР не забезпечує подорожніх від помилок. Навіть на прикладі чеського політика Нечаса, відомого своїми українофільськими симпатіями вже з попередніх років, можна показати, як небезпечно покладатися на інформації комуністичної влади.

Нечас, соціял-демократичний посол до чехословацького парляменту, вже не вперше їздить в державу совітів. Свого часу він був на Україні разом із Винниченком року 1920, коли то Винниченко став був у Харкові большевицьким комісаром на кілька днів. При кінці 1931 року Нечас подорожував по ріжних кранах Совітського Союзу. Вернувшись додому, він в численних публичних рефератах та в ґазетних статтях оповідає про свої враження з подорожі. Мені довелося бути на сходинах, де говорив Нечас 22. січня 1932 року в Празі. Подаю головне з його двогодинного реферату про життя під диктатурою комуністичної партії.

Як сам з фаху інжинір, Нечас придивлявся дуже уважно до промисловости Совітського Союзу. Він не заперечує, що в галузі **електрифікації** совітська держава пішла значно вперед, як порівняти з тим, що було за царського режіму. Але зазначує, що самособою Совітський Союз стоїть і тепер **далеко позаду** від індустріяльних країн західної Европи та Америки. Може зрівнятися тільки з такими відсталими державами, як Румунія та може Польща. Нечас бачив в СССР, що там влада звертає велику увагу на виробництво **тракторів** для сільського господарства. Збудовано великі тракторні фабрики в Сталінґраді (бувший Царицин) над Волгою та в Харкові. Харківська фабрика має виробляти річно 50 тисяч тракторів. На перешкоді розвиткові цієї індустрії, як каже Нечас, стоїть велика недостача кваліфікованих робітників, механіків та шоферів.

В **металевій** промисловости Нечас бачив чималі успіхи, алеж металів для індустрії великий брак. Найбільші досягнення в **нафтовому** промислі на Кавказі. Нечас каже, що в цій галузі завдання „пятирічки" виконано за півтретя року. Пояснює це тим, що нафта на Кавказі сама тече з землі, отже там треба тільки уміти нафту збирати.

Вугільна промисловість розвивається, але дуже помалу. На ввесь Совітський Союз добуто за 1931 рік вугілля менше, як у маленькій Чехословаччині.

Найболючіше місце большевицького господарства — це **залізниці** і взагалі комунікація. Нечас каже, що залізниці в совітській державі перебувають у **жахливому стані.** Окрім того залізниць там дуже мало. В Совітсьому Союзі приходиться 1 кільометр залізниць на 225 квадратових кільометрів території, а в Чехословаччині 1 кільометер залізниць на 10 квадратових кільометрів площі. Також ґрунтові шляхи знаходяться в страшнім стані. Нечас думає, що пройдуть ще **довгі десятки років,** поки ці шляхи досягнуть такого рівня, як, наприклад, у Чехословаччині.

Через будівництво нових фабрик богато людности скупчено в містах. Але старих домів не вистарчає, а нових житлових будинків не будують. Водопроводи й каналізація в дуже поганому стані, або їх і зовсім нема. Де-не-де будуються робітничі кольонії. Але це бідні, жалюгідні будиночки, сяк-так пристосовані до колектиного життя. Багато-багато років треба, щоб там в СССР були збудовані такі робітничі кольонії, як, наприклад, у Відні.

В містах совітської держави не видно автомобільного руху. На ввесь Совітський Союз є авт не більще як у самій столиці Чехословаччини — в Празі.

Сільське господарство — це центральна проблема „пятирічки". Успіх пятирічки буде залежати від того, чи вдасться колективізація на селі. Тому головну увагу комуністична влада звертає на село.

Є такі типи сільського господарства в Совітському Союзі:

1. **Одноосібне господарство:** селянин працює самостійно, має господарство й кусник поля. Одноосібняків є коло четвертини всіх селян Совітського Союзу.

2. **Колективне господарство** (колгосп-колхоз) — все господарство поле, й хата сколективізоване.

3. **Спілки обробки землі** (соз): сколективізоване тільки поле й худоба. Селянин може мати свою хату, город, дріб і навіть корову. Цей тип господарства найбільше поширений.

4. **Совітські господарства** — державні маєтности (фільварки) з найнятими робітниками.

Нечас думає, що большевицька влада прямує до заведення колективного господарства всюди. Уважає, що комуністам пощастило це зробити через особливости психольоґії й життя російського селянина. Російський селянин, каже Нечас, жив до революції 1917 року в умовах напів-февдального господарства. Російське селянство було дуже бідне. Більшість не мала землі й худоби. Селяни працювали ввесь час на панській землі й не на себе, а на пана. Були в майже рабськім положенні. Тому то, думає Нечас, колективне господарство, заведене большевиками, не робить для них великої ріжниці, порівняно з попереднім.

Інакше на півдні, особливо на Україні. Тут селянство почувало себе вільніше й уперто боролося проти большевицької колективізації. Ця боротьба забрала багато жертв. На селі для успіху колективного господарства бракує технічних сил, люди не вміють поводитися з тракторами. Ще панує глибока темнота й неграмотність у масах. Бракує агрономів. Це все дуже перешкаджає розвиткові сільського господарства.

Фінанси совітської держави в дуже тяжкому стані. Раніше можна було брати податки з села. Тепер большевики беруть з колектованого села збіжжя, мусять його продавати за кордоном й аж тоді мають у руках гроші на купівлю машин та інші справи. Для села совітська влада мусить дати школи, трактори й таке інше.

Як же живеться совітським робітникам і селянам, порівняно з людністю інших держав?

Робітникам, каже Нечас, живеться дуже погано. Пересічно робітник дістає 100 рублів на місяць. Продукти дістає на картки, але всього потрібного не може купити. Через те мусить стояти по кілька годин у черзі, щоб дістати якогонебудь оселедця. Ціни на продукти харчування дуже високі: фунт мяса — 6 або 7 рублів. Продукти продають дуже часто попсовані. **Робітникови не вільно** перейти з однієї фабрики на другу без особливого дозволу. На кожнім підприємстві та в колективних господарствах заведено особливі **таблиці** — червоні й чорні. На червону записують робітника за відзначення в праці, на чорну — за невиконання. Записаний на чорну таблицю втрачає право на купівлю продуктів по дешевій ціні в державних крамницях на картки. Таким чином **большевицька влада підганяє робітників і селян до праці голодом.** Нечас уважає, що чеські робітники ніколи не дозволилиб так поводитися з собою, як це робить комуністична влада з совітськими робітниками.

На послугах комуністичної партії стоїть театр, кіно, клюби, ґазети, школа. Все це зорґанізовано так, щоб аґітувало за большевиків.

Большевицька влада має сильне **військо.** В армію попасти дуже тяжко, бо там **нема військової повинности** для всіх, а є **привилей** служити в війську. Приймають у це військо тільки тих, проти кого нема підозріння, що він може бути ворогом комуністичної диктатури. Большевицьке військо сите, добре одягнене, має свої військові комуністичні ґазети. В касарнях та у військових школах є спеціяльні „кутки", де зібрані книги й ґазети для боротьби з реліґією. По стінах повивішувано плякати з написами: хто є червоноармієць, хто його вороги, за що він має воювати і так далі.

Нечас говорив також про **національні** відносини в Совітськім Союзі. Раніше уважали, що Росія заселена одним народом. Це помилка. Росія тепер тільки частина Совітського Союзу, в якім, правда, Росіяни складають більшість. **В Союзі є понад 70 націй. Декрети й закони там друкуються 50 мовами.**

Нечас уважає, що **українська справа стоїть на першім місці поміж усіми національними проблемами** Совітського Союзу. В цій справі Нечас не міг зібрати інших відмостей, окрім тих, що йому дали комуністи. Бо хто з Українців не-комуністів посмів би сказати Нечасові правду, коли на кожнім кроці за Нечасом і його співбесідниками слідкували большевицькі шпіони? Нечас каже, що за 1931 рік на Україні було ліквідовано неписьменність у 10 міліонів осіб. Коли так, то деж тоді беруться неписьменні? Ми знаємо від самого комісара освіти в Харкові, Скрипника, що в 1931 році на Україні бракувало 17 тисяч учителів. Нечас вірить у те, що **Українці здобудуть повну господарську й політичну рівноправність у Совітськім Союзі** й не будуть ворожо ставитись до Росії.

Ця надія чеського політика не має під собою підстав, бо Росія большевицька, чи якась інша, не хоче погодитись на таку рівноправність. Колиб вона хотіла рівноправности, **то не держалаб на Україні російського війська.**

Правда, большевики допускають українську мову в школі та в урядах, але сам Нечас каже, що ще й досі склад службовців на Україні в більшости не-український. Що нам з тієї мови, коли всеодно над нами панують чужинці й дурять, що вони такі добрі, що навіть свої диктаторські, криваві декрети пишуть нашою мовою!

Український нарід бореться не за право рідної мови, але за державну самостійність. Бо тільки в своїй державі кождий нарід може найвільніше порядкувати своїми культурними, політичними і господарськими справами.

К. П.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

В. К., Рочестер, Н. Й. — Це образово представлена кампанія проти тих, що ховають гроші по подушках, матерацах чи інших закамарках.

І. К., Йонґставн, О. — Нам треба думати про те, як нам краще зорганізуватись і зрости в силу, щоби скинути ворожі ярма, а не ломити собі голови над тим, якої віри був Володимир Великий. Хай про це пищуть часописи для справ релігійних, а ми не маємо часу ні потреби тим займатися.

Ю. Б., Сентралія, Па. — Це жартобливе підхоплення розсіяности при писанню листів.

І. С., Гопдейл, Па. — Такий улий надається на виставу, але це завеликі кошти, щоби їхати Вам з ним на виставу. Ми не маємо на це фондів. Порозумійтеся щодо цього з Українським Виставовим Комітетом у Шикаґо. Пишіть на адресу: д-р Мирон Сіменович, 9300 Cottage Grove Ave., Chicago, Ill.

Т. Т., Фреквил, Па. — Треба нашим свідомішим громадянам брати участь у таких зібраннях і заявлятися за українські політичні клюби. Говорити чи писати про це мало; треба робити.

П. П., Провіденс, Р. Ай. — Це належить до секретаря відділу написати про це до „Свободи".

ІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204 повідомляє своїх членів, що збори за місяць березень відбудуться в четвер, 3. березня, в годині 8.30 ввечір, в У. Н. Р. К., 46 Ст. Маркс Пл. Всі члени відділу мають явитись на тих зборах та вирівнати свої залеглости і біжучі членські вкладки. Котрий з членів без оправдання не вирівнає своїх належитостей, буде суспендований. — М. Воробець, предс.; М. Близнак, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Тов. Укр. Сокіл, від. 304, повідомляє своїх членів, що мітинг відбудеться 5-го березня, в годині 7.30 ввечір, в гали парохіяльний. На цей мітинг кождий член повинен явитися, бо будуть важні справи до полагодження. — А. Грубак, предс.; С. Ваврів, секр.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. Тов. ім. Мих. Драгоманова, від. 181, повідомляє своїх членів, що слідуючий мітинг відбудеться 6-го березня, в неділю пополудни точно в год. 2-гій. Обовязком є кождого члена прибути на цей мітинг, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають свої довги вирівнати, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Юрій Ясінчук, предс.; Петро Чричух, кас.; Микола аСвка, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє усіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 5-го березня, в годині 7.30 ввечір, в гали де звичайно. Проситься кождого члена бути на цих зборах, бо є справа дуже важна. — А. Нагребецький, голова.

ВИЛКС БЕРРІ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє своїх членів, що 6-го березня відбудеться квартальний мітинг зараз по Сл. Божій в гали церковній. Обовязком є кождого члена бути присутним. Член чи урядник, котрий не прийде на збори, буде пілягати карі після статута. Напоминається членів вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Віан Добуш, рек. секр.

ПІТСБУРГ, ПА. Бр. св. Іва Хрестителя, від. 96, повідомляє усіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітинг відбудеться в неділю, 6. березня, в годині 2-ій пополудни, в гали церковній при 7-мій і Карсон ул. С. С. Всі члени мають явитися, бо є важні справи до полагодження. Члени, котрі не вирівнають свого довгу на мітінгу будуть суспендовані. Контроля дзасть справоздання за 3 місяці. — Ат. Кульчицький, предс.; Ст. Гриб, кас.; Дм. Василик, секр.

Невдоволена.

Мати (до дочки, що недавно вийшла замуж): Вір мені, Ірко, подруже приносить зі собою багато розчаровань.

Дочка: Правду кажете, мамо! Я хотіла дорікати Петрови, що він вертається до дому пізно в ночі, а він зовсім не виходить з дому!

—o—

Вязничний лікар оглянув хорого вязня і каже:

— Поправді ваша недуга не є така небезпечна, та краще для вашого здоровля буде, коли не виходитимете ще кілька днів на двір.

А. Баворський.

БОЖЕВІЛЬНИЙ

(Гумореска).

(13)

(Докінчення)

— Що ви, пане доктор, зробили би, як би вас, з вашою скаженою міґреною, ваш вуйко замкнув в хаті без краплі води? Чи ви не гримали би в двері, щоби дістати води, або щоби самому вийти по воду? Що ви зробилиб, як би ніхто не хотів тих дверей відчинити, хоч під дверми стоїть на підслухах ціла купа людей і сміється з вас? Що ви зробилиб, як би ви, гнаний божевільним болем голови, хотіли вискочити вікном до води, та вас звалили з ніг сикавкою і позамикали віконниці?... Що ви зробили би? Скажіть!

Коли лікар не зараз відповів, Дибовецький додав:

— Я вам скажу, що ви, пане доктор, зробилиб: ви сказились би. Ви вже були би небіщиком, бо з досади ви трісли би!

Лікар розсміявся. Витягнув з кишені папір, подав його Дибовецькому і питає:

— В якій цїли ви отсе написали до пані Ірини Жулиновичевої?

Дибовецький прочитав і... як не зареве реготом, вхопившися за черево.

— Ой, ой,—кричав. — Кольки спирають мене. Ратуйте, бо гину!

Лікар зареготав собі. Регіт обох заразив і інших. Жулинецький аж на земли сів і реготав. Очи всіх звернулися до вікна. До вікна пхалися знадвору голови усеї челяди. Вони не знали, чого в кухни всі регочуться. Сам регіт поділав на них так, що й вони стали рипіти ріжними голосами.

Коли регіт трохи втихомирився, до Дибовецького приступив Жилунович і спитав:

— Чи ти можеш дати мені слово чести, що то не ти писав того листа?

— Як ти підозріваєш, що то я міг таке писати, то у тебе не всі вдома. Я з божевільними не балакаю!...

По хвили Дибовецький додав лагідніше:

— Я заручений. Як хочеш, то покажу тобі листи моєї дівчини до мене. Два маю з собою, лиш не тут. Лишилися з сурдутом в портфели.

— Ходім нагору! — промовв Гараєвич. — Челядь не конче мусить слухати, що ми балакаємо.

— Так? В сорочці? — спитав бувший божевільний.

— Я зараз принесу тобі мою маринарку, бо твоя, ти казав, ще цілком мокра, — сказав Жилунович і вибіг з кухні.

Гараєвич приступив до лікаря і спитав шепотом до вуха:

— Чи він справді здоровий? Може він лиш так знаменито маскується?

— Троха нервовий, та душа здоровіська! — відповів лікар, також шепотом.

Юрко приніс маринарку. Дибовецький надів її і спитав:

— Чи мені вертатися нагору тою дорогою, якою я сюди примандрував?

— Може би ви, пане доктор, пішли до моєї жінки і до моїх доньок успокоїти їх? — Гараєвич промовив до лікаря.

— Іду! — відповів лікар.

Всі пішли нагору. Лікар пішов до жінок, Гараєвич з гостем і з зятем на веранду. Господар промовив до гостя:

— Тепер, коли ти вже знаєш, що ми тебе мали за божевільного, можеш почути й решту. Той доктор, про котрого ти нам розказував і перед котрим ти втік до нас... ми гадали, що той доктор накинений тобі твоїми приятелями, щоби опікувався божевільним. Я не сумнівався, що він буде про твою хоробу знати щось більше, як наш лікар, котрий тебе ще не бачив...

— Ви може телеграфували по нього? — Дибовецький спитав, тривожно позираючи на вуйка.

— Я справді зателеґрафував. Не виключене, що він приїде.

— Не виключене? — Дибовецький перебив, блідий як смерть. — Цілком певно приїде. Ато нещастя!

— Се ніяке нещастя. Заплачу йому кошти і він поїде собі назад. Кошти — пусте. Добре, що ти здоров!

— То страшне! Я його боюся. Я перед ним втік. Тепер я від вас втечу, щоби з ним не зійтися. Та вам се не поможе. Він вашу депешу возьме за запросини. Лишиться у вас. То мочиморда і налоговий грач. Грає фальшиво. У вас парцеляція, отже через ваші руки переливаються сюди й назад великі гроші. То буде небезпечний гість!

— Скоро надїде, заплачу йому і скажу, що тут лікар вже непотрібний, бо ти відїхав.

— Він таки лишиться.

— Викину його!

— Не зробите сего, бо він балакає так розумно, так приязно і так сердечно, що кождого зломить.

— Виїду відси, з цілою родиною!

— Треба би зараз, бо за годину надходить поїзд зі Львова. Від стації сюди пів години. За годину він може бути тут.

— Піду спитати жінку, куди схоче виїхати і зараз прикажу запрягати коні.

Коли Гараєвич вже хотів відійти, надїхав верхом післанець з телеґрафічного уряду і привіз депешу. Готель Імперіял у Львові телеґрафував:

„Жаданий лікар має фальшиве прізвище, фальшивий диплььом, міжнародній злодій і касяр арештований".

— Славити Господа! — крикнув Дибовецький. — Коли я його спекався, то вже й не збожеволію. Давайте їсти, бо млію з голоду

На веранду прийшли жінки з лікарем, сердечно колишнього божевільного ще раз витаючи. Кухарка принесла обід, регочучи.

Дибовецький сидів у Гараєвичів цілий місяць. Хто писав інтриґантського листа до Ірини, її муж не довідався. Юрко не згадував, що читав того листа і що має його. Вона не признавалася, що хотіла його зробити заздрісним. Другий раз не пробувала, бо на примірах бачила, що заздрісний муж то для жінки не дуже велике щастя.

Спадщина.

— Тето, замкни на хвилинку очі! — каже малий Юрчик.

Стара тета замикає очі.

— Тепер ми всі богачі! — весело скрикнув хлопчик.

— Чому, дитинко?

— Тато говорив усе, що як тета замкне очі, то ми будемо богачі!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КОМУНІСТИЧНИЙ „РАЙ".

Читаючи часописи ріжних поглядів і ріжних груп, доводиться ріжно читати про „рай" в СССР й подумати над тим, чому так ріжно пишуть. Надибаємо деколи в „Свободі" листи з „раю" з Великої України, зпід комуністичної лаби. З тих листів довідуємося про гаразди наших братів селян в „раю", довідуємося про катування їх, розстріли свідоміших селян, забирання їх майна, заслання на Сибір, Соловки й т. д. Листи ті написані так правдомовно й подають такі факти, що переконують читача в їх правдомовности, але газета ніколи не подає імен авторів. Причина для нас занадто зрозуміла, щоб про неї говорити.

Деякі інші часописи, що друкують листи з „раю", знаходили під листами тими не лише повний підпис, але й адресу. Чи хто повірив би з нас таким листам, які вихвалювалиб життя під ляцькою кормигою та ще до того автори подавалиб свої імена й адреси?

Ще малим я чув, як старші люди говорили про біблію, про Еву й Адама та як їх Бог вигнав з раю. Батьки й матери показували дітям той рай на малюнках у біблії, або деинде. Той рай виглядав на малюнках гарним овочевим садом, в якому жило двоє нагих людей, що прикривали свою наготу листками дерев.

Отсе, здається, радянщину лише й можна назвати „раєм" за подібність її з біблійним раєм, бо й там і тут люди голі. Та й тих вигнали з раю, коли вони не послухали божого наказу. Часто ми називали „раєм" ріжні садки та парки біля домів, наче у панів у старій Австрії ча часів цісаря. Та то був „рай" для панів, а не для бідних наших людей, що й бувало в тому „раю" тяжко працювали, щоб зробити його раєм для панів, хоч самі себе почували як у пеклі.

Коли розпалася царська Росія, то ті, що запанували в ній після царя, назвали її „раєм"! І дійсно вона стала раєм для тих, що панують в ній, а обернулася в пекло для працюючих мас.

Пригадую собі минувшину, коли я був у маленькім місточку Бердичів, на Київщині. Зайшовши до найближчого мені селянина, я побачив старенького сивого діда, що порався на городі. Той дід запросив мене до хати. Я зайшов. У хаті було бідно, й вона була маленька та дуже стара. На стіні висіли сім образів святих, з гарно вишитими, з довгими френзлями, рушниками.

Я запримітив, що хатина досить стара, а тому запитав, коли ця хата збудована. Відповіла мені невістка, що не знає, бо не памятає будови, але може тато знає. Вона відчинила двері й закликала тата. Прийшов помалу старенький батько й сів коло мене. Ми зачали бесіду. Питався він мене: відки я, звідки родом і т. д.

Я знову запитав його, скільки років має ця хата. Він відповів: „Я не памятаю, бо її будував ще мій тато, коли мене ще не було на світі". Далі сповідав: „Мій тато колись не мав нічого й робив у поміщика (у пана). Заробив трохи рублів і купив собі одну десятину городу і побудував цю хатину. Коли тато вмирав, то записав на мене отсе все, а я прикупив ще одну десятину. Тепер маємо дві. Той хлів, що коло хати, то вже зробив мій приймак (зять), муж доньки. Та його забрали в москалі (до війська). Може він тепер і вбитий; не знаємо нічого про нього."

Ми розійшлись. Отсе маємо приклад. Та маленька хатина селянська й той кусок города, котрий сльозами й потом дідів і прадідів скроплений, котрий селяни за міліони не продалиб — комуністична „пятилітка" забрала. До такого високого права прийшли комуністи, що Бога вигнали з селянської хати, а відтак і самого селянина, а його потом і кровю скроплений город в „казьонний" (державний) обернули. — От тобі й „рай"!

А чиж то вже на тім кінець? О, ні, бо комісари другу пятилітку вигадують, щоб ще пять років здирати шкіру з селянина на будову „раю".

Кожда, навіть мала дитина скаже, що гнізда пташини, яке вона будує на дереві, не годиться рушати, бо те гніздо вона збирала по одній стебелинці довгий час, тож нехай воно буде. Працю тяжку треба пошанувати.

Отже і ті селянські господарства були збирані десятками літ, по стебельци, поки їх побудували. А тепер підчас панування комуністичного „раю" їх влада руйнує й забирає.

Та ще є багато наших темняків, які нічого з цього не бачать, не розуміють, або лише так удають, а тому й сичать, як ті скажені гади, на все українське й лають тих, що подають правду про червоний „рай" і лижуть ноги чужого комісара, поставленого Москвою над українським народом.

П. Лобур,
Арнолд, Па.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

MINORITIES IN POLAND.
This Week's Census.
HOW RETURNS WILL BE FALSIFIED.
Nationality Not to be Recorded.

(*From our Special Correspondent*).

Lemberg, Monday.

The census of the population of Poland will begin on Wednesday. The census forms are divided into columns headed "Age," "Sex," "Profession," "Language," "Religion," and so on. But, unlike the forms in the last census taken two years ago, the new forms have no column headed "Nationality"—that is to say, a Polish subject who belongs to one of the national minorities who make up nearly a third of the total population has no means recording this fact on Wednesday. We shall therefore not know, as a result of the census, how many Germans, Ukrainians, White Russians, and so on there are in Poland.

I am officially informed that language as recorded in the census, will be regarded as test of nationality, but language is not a conclusive test, for many Polish subjects are bilingual. The only conclusive test is the answer freely given to the question "What is your nationality, or to what nationality do you belong?" This question will not be asked on Wednesday, and as far as the census is concerned the nationality and the Minority Treaties might as well be nonexistent.

Nevertheless, the test of language, even if inconclusive in itself, would be the most important contribution towards a speculative assessment of the national minorities if the entries in the language claims could be relied upon. Even now, before the entries have been made, there is evidence that they will be unreliable. Indeed, more than this, the special instructions of the Polish Home Office, as well as certain local occurances, leave no doubt that the census is one of the most serious attacks yet made on the rights of the national minorities, for if it can be demonstrated on the basis of Polish official figures that the minorities are disappearing, that in districts where they were believed to be in a majority they are really a minority, and that even where they are a compact mass they are locally outnumbered by Poles, then the whole question of Ukrainian (and perhaps even of Upper Silesian) autonomy at once acquires a new espect, and so do questions like the right to have separate schools, questions that affect all minorities and depend on the circumstance that they have local majorities.

"A Few" Bilingual Forms.

The special instructions of the Polish Home Office to the census commissioners are dated September 17, and are signed by the Polish Home Secretary, M. Pieracki. As there are many Germans, Ukrainians, and so on who do not speak Polish, forms in their own language or at least bilingual forms are necessary. But paragraph 21 of the special instructions states that each commissioner in "mixed" areas is to have "a few" bilingual forms, and that if no bilingual forms are available then Polish forms are to be used. Why only "a few," and why no instructions that there must be sufficient bilingual forms available? The answer is obvious. The forms, as a matter of fact, have already been distributed, and in districts where there are thousands of Ukrainians only ten or twenty bilingual forms are available.

By paragraph 16 of the special instructions the forms are not to be filled in by the labourers, grooms, servants, and so on who are employed on the big estates, but on their behalf by the estate owner himself. As the landed gentry are nearly all Polish in the Ukraine, and as labour in the country districts is mainly Ukrainian, the significance of the paragraph is clear enough. It is true that in Poznan and Pomorze there are German landowners, but any influence they might have on the local census returns can be readjusted under paragraph 39 of the special instructions, which empowers the chief census commissioner — a Pole, of course — to make changes in the particulars as entered in the forms. And in case the minority should exercise any kind of vigilance and attempt to control or check up the result of the official census there is paragraph 13 of the decree issued on September 2, which prohibits any private control under penalty of a fine or imprisonment.

There is a special form called Form G that relates to children from one to thirteen years of age. It is in Polish only. As the number of minority schools is disproportionately small compared with the numerical strength of the minorities in Poland, and as the proportion of teachers who are members of these minorities is smaller still, the purpose of this form — namely, to demonstrate that the minorities are really dying out — will be admirably fulfilled.

Ukrainian Volunteers Rejected.

All these elaborate precautions are being reinforced by the local authorities. The "census commissioners" are teachers, lawyers, students, and so on who have volunteered for the task. Nearly all those who have been appointed are Poles. Here in the Ukraine almost all the Ukrainian volunteers have been rejected. At Zloczow about a hundred Ukrainians volunteered, but not one was appointed. At Czortkow the "census commissioners" are mostly pupils of the Polish seminary — that is to say, boys of 16 or 17. The commissioners will see to it that under the heading of "mother tongue" the word "Polish" will appear as often and the word "Ukrainian" or "German" or "White Russian" as seldom as possible.

At the end of November there was a conference of commissioners here in Lemberg at which it was arranged that bilingual forms would be given only to a few leading Ukrainians, and that as a rule "Polish" should be entered under "mother tongue." At Stryj the delegate of the Voyevod declared that those who spoke Ukrainian must enter "Polish" as their mother tongue if they are Roman Catholics (most Ukrainians in Poland are Greek Catholics). At Czortkow the Starosta declared that all children of mixed Polish-Ukrainian marriages must be enter as speaking Polish. There is also a good deal of unofficial propaganda urging all "good citizens" to enter their mother tongue as "Polish." All these methods can hardly fail to produce the desired result — namely, statistical evidence to prove that the national minorities are dwindling, if not disappearing.

Fraudulent Electon Results.

If there should seem to be any danger that the almost inevitable results will not be produced in a sufficiently impressive measure then there is an easy remedy — that is, if the by-election just held in Przemysl is a precedent. The Polish Government "bloc" won the general election held a little over a year ago by a mixture of force and fraud. In Przemysl the abuses of the elctoral laws were so scandalous that the Ukrainian protest against them was allowed at Warsaw and a by-election was ordered. As the force used last time, especially the flogging of Ukrainian peasants and the torture and imprisonment of Polish Opposition leaders, made rather a bad impression abroad, less force was used this time. But the deficiency was made up by an extra dose of fraud, not in the town itself (where it might be detected and exposed) but in the remoter districts. There the local returns were simply altered at the Starostwo so as to increase the Government vote. The local returns, thus changed, helped to produce a Government majority even bigger than last year's, although the Opposition has grown.

(**The Manchester Guardian**, Tuesday, December 8, 1931).

УВАГА! ДІТРОЙТ, МІШ. І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ПРИХОДІТЬ ВСІ НА

ВІДЧИТ

Б. БРИТІЙСЬКОГО ПОСЛА HON. RENNIE SMITH-А

НА ТЕМУ:

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ, ЛІГА НАЦІЙ І БУДУЧНІСТЬ УКРАЇНИ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 6-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1932

В НІМЕЦЬКІЙ ГАЛІ ПРИ 24TH ST. AND MICHIGAN AVE.

ПРОМОВЛЯТИ БУДУТЬ ТАКОЖ АМЕРИКАНСЬКІ ПОСЛИ ТА ІНШІ ВИЗНАЧНІ БЕСІДНИКИ. 49,52

Комітет Відділів У. Н. Союза.

СТРАШНЕ ЖИТТЯ КИТАЙСЬКИХ РОБІТНИКІВ.

Збіднілі наслідком горожанських воєн китайські селяни горнуться до промислових осередків, подача праці перевищує попит, а роботодавці при китайській анархії роблять, що хочуть.

12 годин праці, 355 днів у році.

У солеварні в Чін-То біля Тієнціну, яку тепер уважають зразковою, працювали до 1927 року дванацять годин денно. Робітники мали лише десять вільних днів до року.

Англійський консуль у Чіфу назвав цю країну раєм підприємців. Попри це можна сказати, що це пекло для робітників. Теоретично введено 8-годинний день праці, та працюють 14, а навіть 17 годин денно. Багато фабрик має дві зміни на день, по 12 годин.

Нічна праця дітей.

При таких відносинах мусіли працювати жінки та діти дві ночі тижнево. Працювали від 4 години ранку до 8 години вечером, навіть і діти. Одного дня відпочинку (як в інших країнах неділя) не знали.

Робітники сплять у фабриках і то в тих убікаціях, де працюють і сплять. У фабриках міди 40 процент робітників нездужають на чахотку.

Під палицею та батогом.

Головно чужі підприємці, а з тих **найбільше Японці,** любуються в насильстві над робітниками. В багатьох фабриках наглядачі мають батоги та бамбусові палиці. В Шанґаю часто траплялися випадки, що робітників затовкли на смерть. Люди працюють тут за малу заплату, як сказано вже: 14—17 годин.

Діточа праця.

Про діточу працю в фабриках видала звіт комісія Американців, Англійців і Японців у Шанґаю. Зі звіту виходить, що працювали навіть діти, не старші як 6 літ. Ті, котрі саме тоді не працювали, спали в куті фабрики на купах бавовни. Більшість із них були хорі. Та ще й молодші діти приходять до фабрик. Це немовлята, що лежать тут у кошах поміж машинами, де їх матері поукладали.

Китайці нерадо посилають дітей до праці, та низька заплата, за яку годі вижити, приневолює їх до того. Навіть взірцеві фабрики платять так мало, що їх робітники мусять задовжуватися.

Професійні орґанізації.

Новітнього промислового пролетаріяту є коло 8 міліонів. Тут не зараховані ремісничі робітники, керманичі сампанів (човнів), продавці, кухарі та домашні робітники.

В 1918 році не було в Китаю ніодної професійної орґанізації. Та вже в квітні 1922 р. на зїзді було 200 делеґатів від 300,000 членів, у 1925 професійні орґанізації нараховували 570,000, а в 1926 р. 1,264,000 членів.

Ті професійні орґанізації в дійсности ніщо інше, як прастарі китайські цехи та ґільди. В них зорґанізовані також майстри.

Страйки.

Промислові професійні орґанізації повставали часто спонтанічно підчас страйків. Ті страйки орґанізували для оборони, як і в інших краях.

ЦІНА КОРАБЕЛЬНИХ КАРТ ДЛЯ ПРОГУЛЬКОВЦІВ

ЗНИЖЕНА

ЗЕМЛЯКИ! ХТО З ВАС МАЄ НАМІР:

1. Виїхати до краю й вернути без перешкоди;
2. Вислати гроші в ДОЛЯРАХ до краю;
3. Полагодити яку небудь старо-краєву справу, то є: продати, купити грунт, відобрати довг, зробити контракт, скрипт, повновласть, і т.п.
4. Хто хоче заміняти дім свій за фарму — нехай зголоситься до:

T. J. HRYCEY & CO.

329 S. 4-th STREET, PHILADELPHIA, PA

TELEPHONE: LOMBARD 25-93.

НАВІТЬ НАЙБІЛЬШЕ ХОРІ НЕ ПОВИННІ ТРАТИТИ НАДІЇ

Недавно винайдено новий інструмент НЮРОКАЛАМЕТЕР, який має велике значіння для хорих людей.

Немов чудесне око — цей інструмент прогляне всі части людського тіла — тимсамим виказує, де є причина людської хороби. Як ріжні хороби не називалиб ся — приміром: болі голови, грудей, жолудка, нирок, недокровність, параліж, ревматизм, нервовість, колення в крижах, лопатках, колінах, безсонність, жовчеві каміння, всякі так звані жіночі недомагання і діточі слабости — кожда з сих хоріб має свою остаточну причину. Кождий хорий — по приложенню сего інструменту до тіла — буде власними очима бачити, де знаходиться причина його хороби. Офіс д-ра Joseph Miller, 99 Harrison Pl., Irvington, N. J., має сей знаменитий інструмент для вигоди і потреби хорих людей.

Всі, що підупали на здоровлю — без ріжниці, чи їх хороба тревае довго чи коротко — нехай будуть доброї думки. З найгіршої хороби можна повернути до здоровля, коли дійсна причина слабости є добре розпізнана. Місце і причину Вашої хороби покаже докладно новий інструмент НЮРОКАЛАМЕТЕР. Зайдіть до офісу враз з Вашими кревними і знакомими, нехай вони також переконаються на власні очи.

Моя недуга була дуже тяжка і довга, здавалося мені, що вже ніколи не вернуся до здоровля.

Я терпіла кілька літ на болі голови, шлунка і тіла. Я удавалася за порадою до лікарів і уживала всякі лікарства, вони не помагали. Також їздила на лікування до старого краю, і це мені не помогло.

Тоді я постановила попробувати методу д-ра Миллера і не завелась. В короткім часі я почала приходити до здоровля і сил, вкінци я цілком поздоровіла.

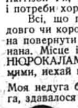
МАРІЯ МУХА,
108 Lowell St., Carteret, N. J.

В моїх недомаганнях жолудка і колення в боках приноровлював я природну методу д-ра Миллера з надзвичайно добрим вислідом.

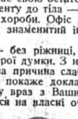
Поручити можу тому д-ра Миллера совісно кождому хорому.

ЙОСИФ САЛИҐА,
421 E. 74th St., New York City.

Через 2 роки я терпіла сильно на шлунок. Нічого не помагало — наконець через лічення д-ра Миллера я виздоровіла.

СУЗАННА ВИПАРЕНА,
147 Leslie Street,
Newark, N. J.

Через три роки я терпів сильно на колення у правому боці і неприємні болі в лівому боці. Уживав я всякі лікарства, але болі не щезали. Тільки коли я піддався лїченню методам д-ра Миллера, болі почали уступати і нині я цілком здоровий.

В. ХОМИЦЬКИЙ,
389 — 16th Ave., Irvington, N. J.

Dr. Joseph Miller, D. C. Ph. C.
99 Harrison Place, Irvington, N. J.
Telephone: ESSEX 3-7278.

ДОЇЗД ДО ОФІСУ: З Нюарку Springfield Ave. стріт-кара або „бос"; Clinton Ave. стріт-кара з написом Irvington або Clinton Ave. „бос" нумер 16. Доїзд до Harrison Place.

Офіс отворений кождого дня від 9-тої рано до 8-мої ввечір. В неділі і свята — від 9-тої рано до 1-шої пополудни.

УВАГА! — ЛУДЛОВ, МАСС.!

ЗАХОДОМ ,
ТОВ. ім. ІВАНА ФРАНКА
відограється комедія в 3-ох діях
„ЖЕНИХ ВЕРТИХВІСТ"
і в одній дії
ДОН ЖУАН
НА БАРТ. ГАЛІ,
ПРИ NORTH ST., LUDLOW, MASS.
В СУБОТУ, 5. БЕРЕЗНЯ 1932 Р.
(SATURDAY, MARCH 5, 1932)
Поч. точно в год. 7.30 ввечір.
Тікети по 50 цнт. від особи.

Отсим Товариство запрошує прибути місцевих і позамісцевих громадян, як з Голийок, С. Дірфілд, Амгерст і інших. Товариство докладає всіх сил, щоби задоволити і розвеселити всіх присутних гостей.

49 Тов. ім. Ів. Франка.

LEHIGH VALLEY SERVICE
Нові багато знижені ціни
$2.50 ЗВОРОТНИЯ ТІКЕТ — ПРОГУЛЬКА ДО WEATHERLY & HAZLETON
В СУБОТУ, 5-го БЕРЕЗНЯ
Звичайні потяги відїжджають з Пенсильвенійської стації, 33-а улиця і 7-а евеня в годині 4:35, 6:30 і 11:45 вечір.
Поворот в неділю ввечір.

$2.50 ЗВОРОТНИЯ ТІКЕТ — ДО WILKES-BARRE and SCRANTON
В СУБОТУ, 12. БЕРЕЗНЯ
Звичайні потяги відїжджають з Пенсильвенійської стації, 33-а улиця і 7-а евеня, в годині 4:35 і 6:30 пополудні, 11:30 ввечір.
Поворот в неділю ввечір.
Слідуюча прогулька
В СУБОТУ, 23. КВІТНЯ
Тікети до набуття Exchange Place або Journal Square. Телефонуйте до інформаційного бюра: Montgomery 5-7000.
LEHIGH VALLEY RAILROAD
The Route of the Black Diamond

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРҐ І АКУШЕР
153 AVENUE B.
NEW YORK, N. Y.
(межи 9. і 10. ул.)
Tel. ALGONQUIN 4-8625.
Урядові години: рано від 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділі після умови.

Між акторами.

—Чи маєш багато говорити твоїй новій ролі?

—Ні, я граю ролю жонатого.

ПРОТОКОЛ

РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ.

(1)

Річне засідання Виконавчого Комітету Обєднання Українських Організацій в Злучених Державах відбулося дня 11 листопада 1931 в галі засідань Українського Народного Союза в Джерзі Сіти, Н. Дж. На засідання явились: Микола Мурашко і д-р Вол. Ґалан, заступники голови; д-р Лука Мишуга, рекордовий секретар; Вол. Кедровський, фінанс. секретар; Теодор Грицей, д-р Андрій Борак і Михайло Дармограй, члени контрольної комісії; і радні: Осип Стеткевич, о. Йосиф Пелехович, Володимир Семенина, Степан Заблоцький, о. Ів. Гундяк, Йосиф Буката; присутні на засіданні були також: Дмитро Галічин, Роман Слободян, Іван Каштанюк і делеґат Рідної Школи, Лев Ясінчук.

Д-р Л. Мишуга відкрив засідання в імени голови, Ом. Ревюка, який відсутний на поїздці до Рідного Краю. Головою засідання вибрано одноголосно Теодора Грицея.

Д-р Мишуга дальше пояснив, що в дійсности голова Обєднання не передав офіціяльно урядовання котромусь зі своїх заступників з тої причини, що перший заступник предсідателя, М. Мурашко, в той час був хорий, а голова виїхав до краю нагло, тому, що заходила така потреба.

Відчитано листа від Мик. Давискиби з Бостон, який оправдує свою відсутність.

Від імени Обєднання д-р Мишуга привитав делеґата Рідної Школи, Льва Ясінчука, котрого попрошено бути учасником нарад та виголосити реферат про положення в Рідним Краю.

Звіт з діяльности Обєднання за 1930/31 рік

зложив секретар д-р **Л. Мишуга.**

(Гляди „Свобода" з 17 і 18 грудня 1931 р.).

Фінансовий звіт

зложив фінансовий секретар **В. Кедровський** як слідує:

Минулий рік Обєднання скінчило загальним приходом на 40,426 дол. і 48 центів. За всі часи істнування Обєднання ще не було такого року. Найбільший річний приход Обєднання був у 1928 році, коли він дійшов до 27,566 долярів. Тоді трапилося велике нещастя в Рідному Краю, а саме повінь. Американська еміґрація через Обєднання зложила тоді на допомогу потерпівшим 12,100 долярів. Це було того року, коли Америка ще не знала економічної кризи, а наша еміґрація почувала себе матеріяльно значно твердше ніж у минулім році.

Та ось сталася страшна подія в Рідним Краю, так звана „пацифікація", що зрушила українські маси в Америці, а головно обєднала їх під проводом Обєднання до спільної акції не лише протестаційної, але й допомогової. Свої симпатії й допомогу Рідному Краєви в його боротьбі українська еміґрація в Америці показала не лише своїм моральним співчуттям, але головно матеріяльною допомогою. Майже з двох сот місцевостей надійшли пожертви до Рідного Краю через Обєднання. Тут впадає в очі, що ті українські громади, які твердо від ряду літ стоять при Обєднанню, зложили значні пожертви на Рідний Край, хоч часто самі ці громади не дуже численні, а Україні в них переживали часи тяжкого безробіддя. Тимчасом у тих громадах, де ще й досі знаходяться активні противники Обєднання, що всякими способами стараються підорвати збірку Рідному Краєви, хоч ті громади численні й не так дуже, як інші, потерпіли від безробіття, жертви на Край взагалі були непомірно малі, а поза Обєднанням вони зовсім не давали, або давали занадто незначні суми, наскільки нам пощастило їх занотувати.

Хто підриває довіря до Обєднання, той підриває допомогову акцію американської еміґрації для Рідного Краю. Це нарешті повинні усвідомити собі всі щиро національні члени нашої еміґрації в Америці й сам Рідний Край, що своїми перозважними кроками часто шкодить праці Обєднання. На цьому місці я хочу згадати про ті напади краєвої газети „Діло", які вже всім відомі в Америці. „Діло" хотіло запротестувати проти того, що американська еміґрація складає жертви на боєвий фонд. З певних причин ця газета не хотіла сказати цього отверто, а написала неправду, що Обєднання висилає гроші, зібрані на краєві ціли, не на край.

Вся еміґрація в Америці й Обєднання, як виразник її сентименту й бажань, уважає, що й пожертви на боєвий фонд призначені на ціли Рідного Краю, чи то для певної революційної акції в самому Краю, чи для політичної пропаганди на міжнародньому форумі за визволення Рідного Краю. Крім того всі пожертви Обєднання розділюється згідно з волею жертводавців і не вина в тому Обєднання, що симпатії американської еміґрації знайшлися на стороні безкомпромісової боротьби з Польщею, а не на стороні партій і груп „реальної політики", й навіть угодовства.

Неправду написало „Діло", що пожертви на Край „застрашаючо впали". Нижче подана табелька виказує навпаки, що за пять років пожертви на Рідний Край без боєвого фонду й навіть таких спеціяльних збірок, як на поводян та на допомогу жертвам „пацифікації", подвоїлася. Ось так висилку до краю розділювано в останне пятиліття:

Вислано до краю	1927 р.	1928 р.	1929 р.	1930 р.	1931 р.
Рідній Школі	$ 5,150	$ 4,406	$ 3,950	$ 4,325	$ 5,000
Інвалідам допомога	2,200	2,100	2,400	2,625	2,900
Політичним вязням	1,200		650	825	1,410
Укр. Шпиталеви		175	150	150	2,000
На Дім Інвалідів	1,600	2,650	6,350	6,975	900
На поводян	3,650	12,100			
На боєвий фонд	450	1,650	3,050	5,025	18,975
На потерп. від побоїв					2,500
Загально на край без боєвого фонду, Дому Інв., повені і потерпівшим від „пацифікації"	$ 9,766	$11,166	$ 9,157	$12,144	$17,475
Всього на край	$19,327	$27,566	$18,557	$24,144	$39,840

Отже з українських громад в Америці на першім місці в минулім році став Ню Йорк, що зложив 6,827.73 долярів, У. Н. Союз 2,500.00, за ним Клівленд — 2,216.02, Шикаго — 1,589.10, Нюарк — 1,567.66, Філаделфія — 1,478.48, Джерзи Сіті — 1,212.03, Елизабет — 859,02 і т.д.

Обєднання вже має в цілій Америці вироблених симпатиків, людей, що кождого року й при кождій оказії збирають пожертви для Рідного Краю. Для таких постійних членів, спомагаючих Обєднання, треба буде видати від Обєднання якісь спеціяльні грамоти або відзначення. Це має бути їм моральною нагородою за їх пожиточну й високо патріотичну працю.

ВІД ЛИСТОПАДА 1930 РОКУ ПО ЛИСТОПАД 1931 РОКУ

слідуючі громади вислали через Обєднання допомогу на Рідний Край.

Ню Йорк, Н. Й.	$6,827.73
Укр. Народ. Союз	2,500.00
Клівленд, О.	2,216.02
Шикаго, Ілл.	1,589.10
Нюарк, Н. Дж.	1,567.66
Філаделфія, Па.	1,479.48
Джерзи Сіті, Н. Дж.	1,212.03
Елизабет, Н. Дж.	859.02
Бруклин, Н. Й.	760.25
Сиракюз, Н. Й.	712.00
Асторія, Л. Ай.	636.00
Вунсакет, Р. Ай.	610.25
Когус, Н. Й.	604.39
Ст. Луіс, Мо.	495.00
Міннеаполіс, Мінн.	470.43
Правіденс, Р. Ай.	468.86
Йонгставн, О.	446.29
Бейон, Н. Дж.	444.84
Пасейк, Н. Дж.	437.10
Алентавн, Па.	428.30
Ансонія, Конн.	427.75
Стемфорд, Конн.	411.20
Йонкерс, Н. Й.	410.00
Нантікок, Па.	404.35
Трой, Н. Й.	395.55
Гартфорд, Конн.	385.08
Літройт, Миш.	381.00
Перт Амбой, Н. Дж.	340.74
Гемтремк, Миш.	321.16
Маганой Сіті, Па.	311.69
Мікіз Ракс, Па.	310.80
Вотервліт, Н. Й.	282.44
Карнегі, Па.	252.00
Бріджпорт, Конн.	225.00
Бостон, Масс.	222.50
Авока, Па.	218.50
Балтімор, Мд.	202.45
Шамокін, Па.	196.88
Нортгемптов, Па.	195.42
Гудсон, Н. Й.	188.00
Пітсбурґ, Па.	176.65
Картерет, Н. Дж.	169.29
Кемпбел, О.	166.30
Честер, Па.	163.49
Акрон, О.	155.70
Оборн, Н. Й.	151.50
Централія, Па.	147.78
Амстердам, Н. Й.	147.72
Ютика, Н. Й.	140.52
Бетлегем, Па.	140.00
Фреквіл, Па.	137.48
Лорейн, О.	131.75
Мт. Кармел, Па.	120.00
Ню Гейвен, Конн.	114.00
Манчестер, Н. Г.	113.90
Бріджпорт, Па.	113.39
Стейплетон, С. Ай., Н. Й.	112.00
Котсвіл, Па.	110.25
Бавнд Брук, Н. Дж.	109.67
Скрентон, Па.	105.00
Менвил, Р. Ай.	101.90
Арґентина, Пол. Америка	100.00
Фріменсбурґ, Па.	100.00
Арнолд, Па.	98.00
Форд Сіті, Па.	98.00
Майнерсвил, Па.	94.01
Лудлов, Масс.	93.00
Гемпстед, Л. Ай.	92.25
Деслодж, Мо.	90.00
Джамейка, Н. Й.	89.80
Вестбурі, Н. Й.	88.50
Рачестер, Н. Г.	87.60
Трентон, Н. Дж.	85.65
Петсфілд, Масс.	84.16
Істон, Па.	82.29
Патерсон, Н. Дж.	70.00
Милвил, Н. Дж.	68.40
Монтріол, Кв., Канада	67.80
Джансон Сіті, Н. Й.	66.70
Ґлестонбурі, Конн.	65.50
Ню Брітен, Конн.	62.00
Сингак, Н. Дж.	60.45
Елмайра, Па.	60.25
Милвокі, Вис.	60.25
Вилкс Бері, Па.	60.00
Алтуна, Па.	58.50
Бервик, Па.	57.50
Нортумберленд, Па.	57.25
Ст. Джозеф, Мо.	51.90
Мелроз Парк, Ілл.	51.00
Фініксвіл, Па.	50.49
Бейдинг Рівер, Л. Ай., Н. Й.	50.00
Лінден, Н. Дж.	50.00
Порт Джервис, Н. Й.	50.00
Ізелин, Н. Дж.	49.80
Росфорд, О.	48.00
Клінтонвіл, Конн.	48.50
Рівер Гед, Л. Ай., Н. Й.	46.00
Ґері, Інд.	45.00
Ром, Н. Й.	43.02
Джанет, Па.	43.00
Медісон, Ілл.	41.40
Вудбайн, Н. Дж.	41.20
Торонто, Онт. Канада	41.00
Монесен, Па.	40.00
Гарвей, Ілл.	38.25
Нюборі Порт, Масс.	38.15
Іст Орендж, Н. Дж.	38.00
Сейр, Па.	37.70
Палмертон, Па.	36.00
Шарон, Па.	35.01
Бофало, Н. Й.	34.55
Ґрейт Медовс, Н. Дж.	34.36
Амгерст, Масс.	32.25
Вайтстон, Флошинг, Н. Й.	32.00
Найяґара Фолс, Н. Й.	31.05
Оліен, Н. Й.	31.00
Лейтроб, Па.	30.50
Вилмердинґ, Па.	30.00
Толідо, О.	28.10
Тонтон, Масс.	27.60
Ленбурі, Конн.	27.50
Вілінґ, В. Ва.	27.20
Шенандоа, Па.	27.00
Смитмил, Па.	26.25
Пеорія, Па.	26.00
Тамс, В. Ва.	26.00
Ейтвборо, Па.	26.00
Ню Кесл, Па.	25.50
Вест Нютон, Па.	25.00
Брістол, Конн.	25.00
Брентфорд, Онт., Канада	25.00
Дірфілд, Масс.	24.72
Канзас Сіті, Канз.	23.50
Савт Порт, Конн.	23.25
Іст Ст. Луіс, Ілл.	22.20
Бріджтон, Н. Дж.	21.80
Ню Александрія, Па.	21.50
Гюстон, Текс.	20.00
Савт Бруклин, Н. Й.	20.00

Менше 20 долярів прислали: Ст. Пол, Мінн.; Тайтусвіл, Па.; Майнерсвіл, Па.; Вест Аліс, Віс.; Вустер, Масс. Бейкертон, Па.; Кентон, О.; Фріленд, Па.; Литл Сентер, Н. Й.; Скобей, Монтана; Випені, Н. Дж.; Гейзелтон, Па.; Лонґ Айленд Сіті, Н. Й.; Бабилон, Л. Ай., Н. Й.; Витинсвіл, Масс.; Мек Аду, Па.; Ормрод, Па.; Вотербурі, Конн.; Коломбус, О. Плейнс, Па.; Рутленд, Вт.; Спринг Ґарден, Кал.; Сундерленд, Масс.; Донора, Па.; Батс, Па.; Ботлер, Па.; Проктон, Масс.; Маганой Плейн, Па.; Мурей Гіл, Н. Дж.; Савт Плейнфілд, Н. Дж.; Литл Фолс, Н. Й.; Плейнсборо, Па.; Билеріка, Па.; Амитвіл, Л. Ай.; Бирмингем, О.; Джерард, О. Линдбрук, Л. Ай., Н. Й.; Спринг Валей, Н. Й.; Блекстон, Масс.; Ґлейстон, Конн.; Милинокет, Мейн; Фултон, Н. Й.; Бедфорд, Інд.; Бейдфорд, Па.; Велингтон, Н. Дж.; Джезуп, Па.; Плимут, Па.; Корфю, Н. Й.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ за рік 1930—1931.

	Прихід:	Вислано до краю:
З жовтня по Конгресі Обєднання	$2,357.66	
Листопад	8,227.59	$10,393.33
Грудень	7,557.88	7,336.98
Січень	6,170.72	6,345.75
Лютий	5,594.89	5,607.00
Березень	2,394.26	2,356.58
Квітень	720.80	750.65
Травень	2,385.29	2,337.40
Червень	1,195.25	1.141.31
Липень-серпень	2,458.49	2,349.96
Верес.-жовтень	1,328.70	1,221.30
Разом	$40,391.53	$39,840.26
Процент	34.65	
Всього	$40,426.18	

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Загальний прихід виносив	**$40,426.18**
З того:	
Вислано до краю	$39,840.26
Кошти подорожей і комісій	30.00
Кошти ведення канцелярії, телеграми, друки і т. п.	278.35
Почтова скринка	17.87
Разом	**$40,166.48**
Остається в касі готівки	$259.70

Який процент Обєднання вжило з приходів на видатки.

Загальний прихід	$40,426.18
З того вислано до краю	39,840.26
Витрати на діловодство й подорожі та друки	326.22

що становить менше одного проценту загальних приходів.

НА ЯКІ ЦІЛИ ВИСЛАНО ДО КРАЮ.

Від 1. листопада 1930 до 1 листопада 1931 р.:

1. На визвольну боротьбу	$18,825.00
2. На Рідну Школу	5,000.00
3. На допомогу інвалідам	2,900.00
4. Потерпівшим від ляцьких побоїв	2,500.00
5. Народ. Лічниця у Львові	2,000.00
6. Заґранична пропаґанда	1,640.00
7. Політичним вязням	1,310.00
8. Будова Дому Інвалідів	900.00
9. „Просвіта" у Львові	700.00
10. Допомога письменникам	600.00
11. На Лемківщину	365.00
12. Сироти в краю	325.00
13. На краєву пресу	304.45
14. На Пласт	200.00
15. На Луги	200.00
16. На Реміснічу Бурсу у Львові	200.00
17. На читальню у Глинянах	160.00
18. На Національний Музей у Львові	150.00
19. На Кооперативи	115.00
20. На читальню в Болотні	112.00
21. На студентів у Подєбрадах	100.00
22. На національний музей визвольної боротьби в Празі	100.00
23. На сироти по Юліяні Головінському	100.00
24. На Народний Дім в Сяноку	100,00
24. Український Січовий Союз в Чехії для участи в Олімпіяді	100.00
25. Кооператива в Реневі	90.00
27. Захист ССВ. у Бориславі	50.00
'8. Діточа захоронка у Львові	50.00
29. Дрогобицький „Боян"	50.00
30. Народний дім у Богданівцях	50.00
31. Сокіл Батько	50.00
32. Народний дім у Витковї	50.00
33. Читальня в Дудинцях	25.00
34. Стрілецький памятник у Яблонові	25.00
35. Товариству ім. Шашкевича в Золочеві на викуп Білої Гори	25.00
36. Пласт у Празі	25.00
37. Народний Дім у Стрілиськах Старих	12.00
38. Пересилка грошей, листів і телеграм	311.81
Разом вислано	$39,840.26

Звіт фінансового секретаря покрив також звіт касієра, **М. Данильченка,** котрий під ту пору перебував у Мексику і не міг повернути на час.

(Далі буде).

ДО УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ.

Українська пісня і музика зачинають здобувати собі право горожанства на найбільших американських сценах. Та це щойно початки, але вже в тих початках дається відчувати брак відповідних музичних творів. Щоби цьому зарадити, а зокрема щоб допомогти **„Українському Тріо"**, а в майбутньому ріжним музичним гурткам чи одиницям-артистам, які схочуть виступати з українськими програмами, **Музична секція „Обєднання Українських Організацій в Америці"** оголошує нагороди на такі музичні твори:

1) За сонату для скрипки і фортепяну, якої виконання не треває довше як 20 мінут, $35.

2) За твір для скрипки, сопрану і фортепяну, зложений з 2 або 3 контрастуючих частин, не довший як 15 мінут, $25.

3) За твір на такийсам склад скомпонований до гумористичного вірша, якого веселість промовлялаб також до слухача чужинця (напр. з життя студента могилянської академії і т. д.), $20.

4) За 2 твори, основані на народній пісні, або за майстерні опрацювання народної пісні, також на такийсам склад, 2 нагороди по $15.

Під увагу входять тільки непубліковані та ще ніколи не виконувані твори. Мусять вони бути спеціяльно ефектовними, українського характеру, першорядної музичної вартости та писані з використанням усіх засобів обидвох інструментів та сопрану.

Крім партитури має бути додана осібна партія для скрипки і голосу, щоби твір міг бути задемонстрований.

Музична секція „Обєднання" набуває виключне право розпоряджування виконанням нагороджених творів на протяг 2 літ від проголошення нагороди, та має першенство на протяг 5 літ до набуття „копірайт".

Твори висилається на нижче подану адресу анонімно з залученою запечатаною ковертою, з правдивим назвищем композитора та докладною адресою.

Отсей конкурс кінчається дня 14 вересня 1932 р.

До комісії суддів входять: М. Гайворонський, О. Кошиць, Р. Ірідаткевич та 2 представники американського музичного віта.

Твори треба нядсилати на аку адресу:

OBYEDNANYE,
P. O. Box 122, Hudson Terminal,
NEW YORK, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КАТЕРИНА ПАЛЮХ пошукує свого брата, Івана Палюха, котрий перебував у Віндзор Лакс, Конн. В 1907 р. виїхав звідси на Вести. Походить зі села Пискуровичі, повіт Ярослав, Галичина. Хтоби знав про нього, дістане нагороду, або він сам, нехай зголоситься на адресу: **Katherine Paliuch, 62 Barber St., Wilson, Conn.** 48-

ПОШУКУЮ ВДОВИ АБО СТАРШОЇ ДІВЧИНИ

до заряду дому. Може бути фармерка. Голоситись до:

J. BARCZAK,
P. O. Box 1, Sanatoga, Pa. 49-50

РАДІЯ, книжки, годинники українського виробу, рекорди, фонтанові пера, переписні картки можна набути в **Rusalka Music & Book Co., 131 Howard St., Newark, N. J.**
P. S. Радія доставляємо віддалі 60 миль.

УКРАЇНСЬКЕ БЮРО ПРАЦІ

ПОТРЕБУЄ щоденно 20 до 30 дівчат до домашньої праці, як рівнож вейтерок до реставрацій.
Прошу голоситися на слідуючу адресу:
TOMPKINS SQUARE AGENCY,
3 St Mark's Place,
NEW YORK CITY.
На 8-мій ул. між 2-гою і 3-тою Евеню.

Д-р Н. Я. МИХАЛЕНКО
УКР. ЛІКАР-ХІРУРГ
1718 WEST GIRARD AVENUE,
PHILADELPHIA, PA.
Урядові години: від 9 до 12 рано; 1 до 5 попол. і 7 до 9 вечер.
Telephone: Stevenson 9620.

Phone: Main 5720.
O. E. MALISKY,
УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ
512 Society for Savings Building,
CLEVELAND, OHIO
Вечерами: 2732 West 14th Street.
Phone: Prospect 7597.

DR. M. SMITH
переніс свій офіс під число
9 LIVINGSTON PLACE,
NEW YORK CITY
рir 16th Street (ч. 318 East)
напроти нового шпиталю между 1st Ave. і Stuyvesant Park.
Telephone: Stuyvesant 5760.

Phone: Brunswick 7187.
АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVE.,
CHICAGO, ILL.
Практикує у всіх судах, займається переглядненням обстрактів виготовляє контракти купна і продажі; перепроваджує спадкові справи; полагоджує старокраєві патентові і прочі справи.
ЧЛЕН УНСоюзу

666
ПЛИН—ПАСТИЛЬКИ—МАСТЬ
666 плин або пастильки, уживані внутрішно, або 666 масть зверховно, становлять повне правдиве лікування на простуду.
Найуспішніші відомі ліки.

ФАРМИ В СТЕЙТІ НЮ ДЖЕРЗИ.

116-АКРОВА ФАРМА, близько стейтової дороги, дім 12 кімнат, велика стодоля, шопа, стайня на корови і коні, 12 дійних коров, 6 ялівок, 4 коні, кілька сот курей, качок і гусей і т. п. 2 трактори, живарка, косарка, плуги і вся машинерія, яка є потрібна на фармі. Кількa акрів ліса, кілька сот овочевих дерев. Земля огородова. Ціна тої фарми $8,500.

104-АКРОВА ФАРМА, 2 милі від великого міста. Дім 8 кімнат, велика стодола, шопа, шпихлір і другі будинки. Около 700 овочевих дерев, ріжнородних яблок і груш. Около 10 акрів грубого ліса. Велика приватна ріка з рибою, всякого рода машинерія, 2 кінноні трок, майже новий, 2 корови, около 300 курей, стадо кіз і гусей. Фарма добра на огородовину. Власнитель минулого року мав повід $7,000 приходу. Ця фарма надається також на літнисько. 47,9,51
Маємо великий вибір других фарм. Голоситися по інформації:
C. MARKS, Farm Agency,
232 PALISADE AVENUE,
CLIFFSIDE, N. J.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
Tel.: Orchard 4-2568
NEW YORK CITY
129 E. 7th STREET.

— Мою маму малює теперь славний маляр! Е!

— Овва, що то е! А моя мама кожного дня сама малюється! Е!

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР. (76)

У Вепера лишилася лише одна куля. Він тепер був певний, що годі сподіватися перемоги. Треба якось ратуватися в інший спосіб. „Ахмет Зек! — гукав Вепер. — Лиш Алах знає, яка доля нас чекає в життю. Ніхто не знає, чи дорого ми житимемо, а тому не варто вкорочувати собі життя. Я не дбаю про дорогоцінности, а лише про своє життя. Я тут лишу дорогоцінности, а ти їх візьмеш, як я зникну. Лише виконай мою умову.

—o—

„Поклади свою рушницю на труп коня, обернувши її цівкою до себе. Тоді я подамся геть звідси, лишаючи тобі дорогоцінности, за які ти обіцюєш не переслідувати мене." Ахмет Зек довго не вагався на таке предложення Вепера. Вепер не знав того, що Араб уже вистріляв усі свої кулі. „Добре, їди своєю дорогою! — відповів Зек. — Лиши дорогоцінности. Дивись, я рушницю кладу так, як ти того хочеш". Ахмет Зек робив так, як говорив.

Вепер, стискаючи твердо в руках рушницю, готову до стріляння, поклав обережно на коня свій капшук з дорогоцінностями. Він вагався лишити його тут і все, здавалося, хотів якось перехитрити Ахмета. Та той знову схопив за рушницю, а тому Вепер поспішив лишити свій капшук і почав задом віддходити в кущі. Араб іззе свого коня дивився й слідкував за кождим рухом Вепера, аж поки той не сховався в кущах.

—o—

Вепер не відійшов далеко, але вибрав місце, звідки він міг бачити Араба, коли той переходив би до капшука з дорогоцінностями. Вепер мав злочинний плян застрілити Зека. Він довго чекав появи Араба, але його не було. Ахмет Зек був також не з дурних і не менше спритний злочинець. Він наближався до Веперового капшука з дорогоцінностями не з тієї сторони, звідки його чекав Вепер, а зайшов з другого кінця.

—o—